„Земјоделството е носечки столб на економијата во руралните средини на Република Македонија. Малите семејни земјоделски стопанства се соочуваат со предизвици како што се ниски приходи, недостаток на земјиште, недостаток на капитал, слаба преговарачка позиција во синџирот на снабдување со храна. Од особено значење за одржливост на овие земјоделски стопанства е потребата од модернизација и прилагодување кон националните стандарди и стандардите на ЕУ, диверзификација на економските активности, флексибилност, здружување. Потребата од веродостојни и ажурирани податоци кои ја отсликуваат состојбата во земјоделскиот сектор во Република Македонија се неопходни за водење конструктивни и одржливи дебати и превземање мерки и активности за реализација на стратешките цели во областа на земјоделскиот сектор.“

Љупчо Николовски
Министер за земјоделство, шумарство и водостопанство

СОДРЖИНА

1. Профил на земјата....2
2. Макро-економска рамка....3
3. Земјоделство....3
4. Растително производство....6
5. Сточарство....14
6. Индустрија за преработка на зеленчук и овошје....15
7. Органско производство....17
8. Рибарство....19
9. Трговија со земјоделски производи....20
10. Финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој....24

1. ПРОФИЛ НА ЗЕМЈАТА

Географска локација: Југоисточна Европа - Балкански полуостров, граничи со Грција, Бугарија, Србија, Косово и Албанија.
Рељеф: континентална ридско-планинска земја.
Клима: континентална и медитеранска, планинска.
Просечно врнежи: 742 мм
Вкупна површина: 25.713 км² (ридско-планински терени 79,0%, рамнински терени 19,1%, водени површини 1,9%)
Население: 2.073.702
Општини: 80
Населени места: 1.776
Густина на население: 80,6 жители/км²
Рурално население: 43%
Административна поделба: 8 плански региони (Скопски, Пелагониски, Полошки, Источен, Југоисточен, Североисточен, Југозападен и Вардарски)

Региони	Население	Стапка на пораст	Густина на население
Вкупно	2073702	1,2	80,6
Вардарски	152571	-0,9	36,6
Источен	176262	-2,3	48,3
Југозападен	219740	0,7	63,8
Југоисточен	173545	0,3	61,4
Пелагониски	230004	-3,0	47,3
Полошки	320826	2,9	128,6
Североисточен	176169	1,1	73,7
Скопски	624585	4,0	332,7

Извор: ДЗС

2. МАКРО ЕКОНОМСКА РАМКА

Учество на земјоделскиот сектор во вкупната вработеност, 2016: 17%

Показател	Мерка	2012	2013	2014	2015	2016
БДП (во милиони евра)	евра	7 585	8 150	8 562	9 072	9 723
БДП по глава на жител (во евра)	евра	3 680	3 948	4 141	4 382	4 691
Учество на земјоделскиот сектор во БДП	%	9,1	10	10,1	9,7	9,1
Економски развој (реален раст на БДП)	%	-0,5	2,9	3,6	3,9	2,9
Инфлација	%	3,3	2,8	-0,3	-0,3	-0,2
Учество на храна, пијалоци и тутун во вкупната потрошувачка по домаќинства	%	43,3	46,2	40,2	38,8	40,7

Извор: ДЗС

3. ЗЕМЈОДЕЛСТВО

3.1 ЗЕМЈОДЕЛСКО ЗЕМЈИШТЕ И ЗЕМЈОДЕЛСКИ СТОПАНСТВА

Земјоделско земјиште: 49% од вкупната површина на земјата
Обработливо земјиште: 41% од вкупното земјоделско земјиште
Број на идивидуални земјоделски стопанства: 177.845
Број на деловни субјекти: 280
Користено земјоделско земјиште по стопанство: 1,8 ха

Вкупно земјоделско земјиште во 2016	**1.266.000**
Категорија на земјиште	**Површина во ха**
Ораници и бавчи	417.000
Овоштарници	16.000
Лозја	24.000
Ливади	59.000
Пасишта	750.000
Бари, трски и рибници	-

Извор: ДЗС

Структура на земјоделски стопанства

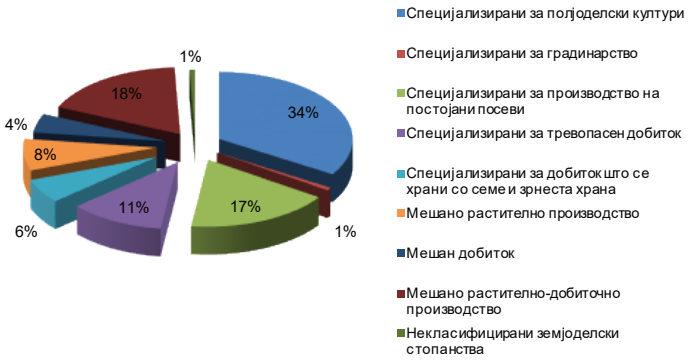

3.2 ШУМИ И ШУМСКО ЗЕМЈИШТЕ

Типологија на шумите: од вкупната површина под шуми 30% се високостеблени и 70% нискостеблени
Состав на шумите: листопадни, иглолисни и мешовити
Вкупна површина под шума: 1.001.665 ха (39% од територијата)
Шуми во државна сопственост: 89%
Вкупната дрвна маса: 74.343.000 м³
Вкупен годишен прираст: 1.830.000 м³
Просечен годишен прираст: 2,02 м³/ха
Планирана годишна дрвна маса за сеча: 1.300.000 м³
Исечената бруто-дрвна маса 2016: 890.082 м³

Структура на шумскиот фонд

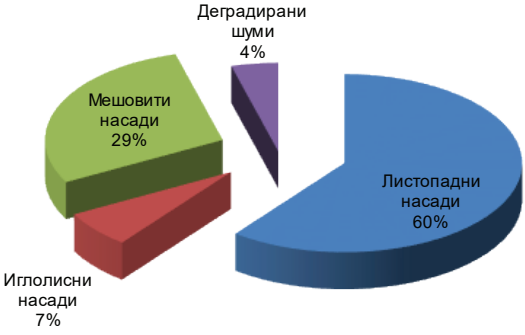

Исечена дрвна маса по сортименти, 2016

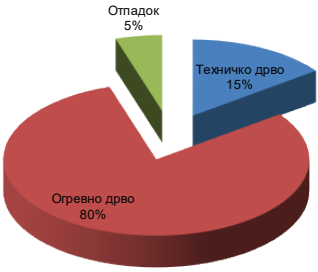

3.3 ВОДНИ РЕСУРСИ

Водни површини: 488 км²
Природни тектонски езера: 434 км²
Природни глацијални езера: 0,2 км²
Вештачки езера: 53,6 км²
Вкупни ресурси на вода: 6,4 милијарди м³ во нормални години, 4,8 милијарди м³ во сушни години (72% во басенот на реката Вардар)
Вкупно обработлива површина: 516.000 ha
Капацитет на хидромелиоративни системи: 144. 894 ха

Наводнувани површини во 2016 година

Подружница/ЈП	Површина(ха)
Брегалница - Кочани	8.311
Тиквеш - Кавадарци	7.759
ЈП Стрежево -Битола	6.981
Радовишко Поле - Радовиш	753
Струмичко Поле – Струмица	1.591
Јужен Вардар - Гевгелија	354
Кумановско-Липковско Поле - Куманово	559
Прилепско Поле – Прилеп	888
Скопско Поле	72
Вкупно	**27.268**

Структура на наводнувани култури

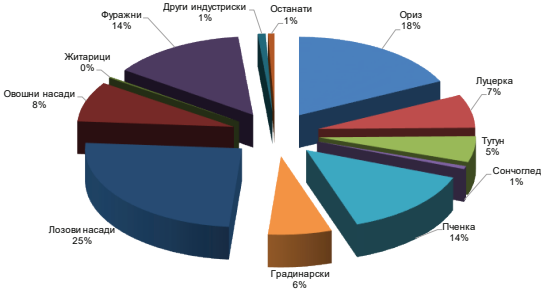

Извор: МЗШВ, Управа за водостопанство

4. РАСТИТЕЛНО ПРОИЗВОДСТВО

Обработлива земјоделска површина: 516.644 ха (81% ораници и бавчи, 12% ливади,4% лозја, 3% овоштарници)

Засеани површини во 2016: 280.847 ха (67 % од површините под ораници и бавчи)

Структура на засеани површини, 2016 година

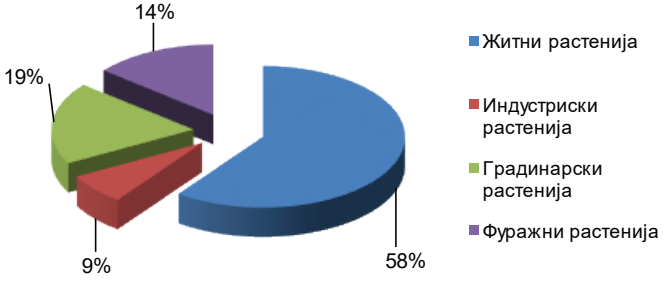

Извор: ДЗС

4.1 ЖИТНИ КУЛТУРИ

Откупена пченица во 2016: 71.117 тони
Просечна цена на откупена пченица: 9,09 ден/кг

Површини под житни култури 2012 - 2016

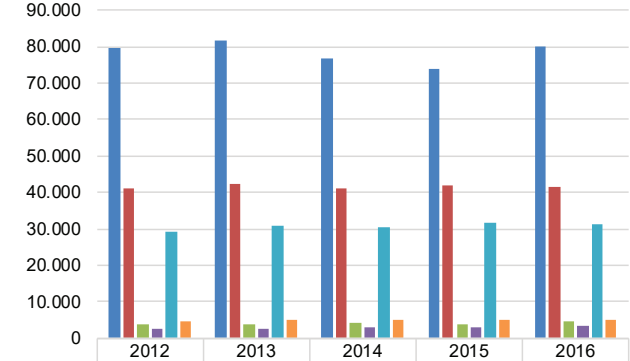

	2012	2013	2014	2015	2016
Пченица	79.750	81.756	76.861	73.979	79.898
Јачмен	41.123	42.234	41.202	41.763	41.339
‘Рж	3.767	3.760	4.380	3.760	4.490
Овес	2.632	2.789	2.878	3.107	3.609
Пченка	29.198	31.032	30.493	31.807	31.083
Ориз	4.656	4.865	5.174	5.018	5.040

Извор : МЗШВ

Обем на производство во тони

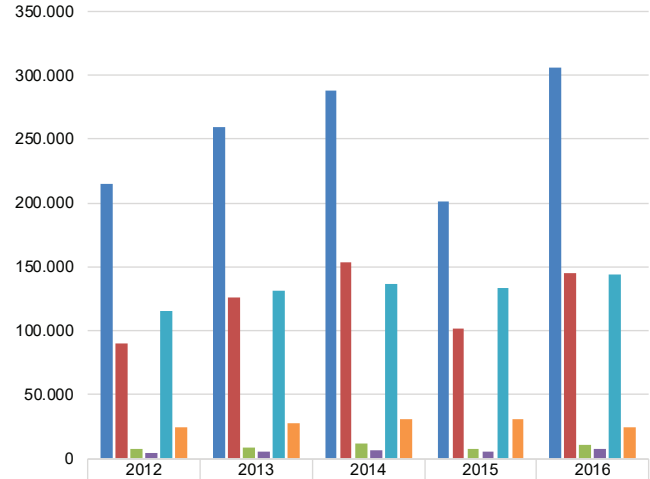

	2012	2013	2014	2015	2016
Пченица	214.963	258.960	287.594	201.218	306.433
Јачмен	90.384	125.565	153.055	101.677	144.832
‘Рж	7.288	8.898	11.402	7.747	10.210
Овес	3.898	5.215	6.033	5.652	7.612
Пченка	115.928	131.043	136.930	133.771	143.823
Ориз	24.361	27.921	30.500	30.527	24.792

Извор : МЗШВ

Биланс на пченица и брашно 2012-2016, во тони

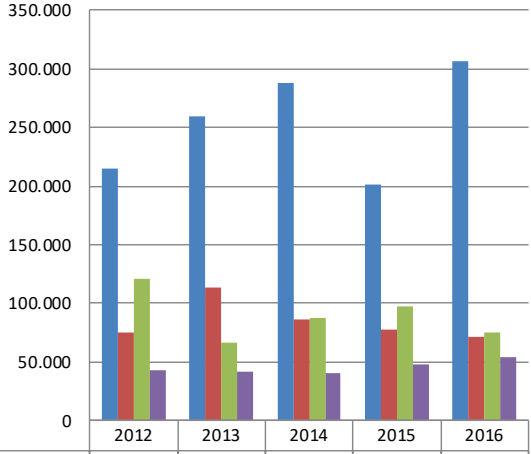

	2012	2013	2014	2015	2016
Вкупно производство	214.963	258.960	287.594	201.218	306.433
Откупена количина	74.800	113.555	86.000	77.800	71.117
Увоз на пченица	121.260	66.187	87.991	97.538	75.537
Увоз на брашно	42.794	41.542	40.509	47.835	54.587

Извор : МЗШВ

4.2 ИНДУСТРИСКИ КУЛТУРИ

Површини и производство на индустриски култури, 2016

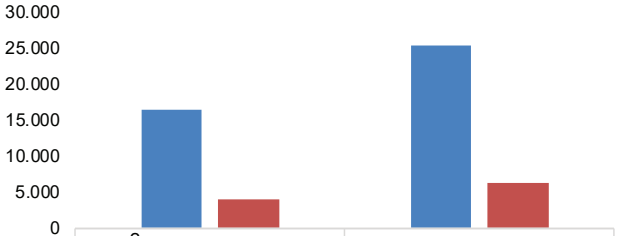

	Засеана површина (хектари)	Производство (тони)
Тутун	16.379	25.443
Сончоглед	3.974	6.266

Извор : МЗШВ

Тренд на површини и откуп на тутун

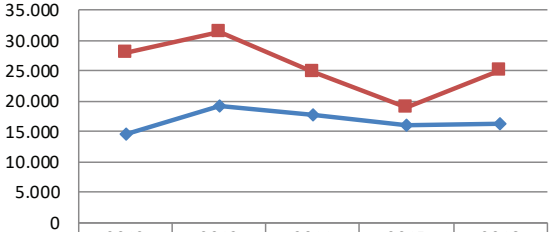

	2012	2013	2014	2015	2016
Површина во ха	14.610	19.178	17.757	16.128	16.379
Откуп во тони	27.993	31.301	24.858	18.910	25.168

Извор : МЗШВ

4.3 ФУРАЖНИ КУЛТУРИ

Површини под фуражни култури во 2016: 39.000 ха
Производство на фуражни култури во 2016: 238.017 тони

Производство на фуражни култури, 2016

4.4 ГРАДИНАРСКИ КУЛТУРИ

Површини под градинарски култури во 2016 година: околу 52.000 ха (18,5% од засеаните површини под ораници и бавчи)
Производство на градинарски култури: од 800 илјади тони до 1.200 илјади тони

Наводнувани површини во 2016 година

Тип на градинарско производство	Површина во ха	Структура во %	Производство во тони	Структура во%
Оранжериско производство	204	0,30%	15.489	1,2%
Производство под пластеници	6.415	10,80%	277.426	22,4%
Производство на отворено	52.554	88,80%	947.525	76,4%
Вкупно:	59.173	100%	1.240.440	100%

Структура на градинарски површини, 2016

Извор : МЗШВ

Структура на градинарско производство, 2016

Извор : МЗШВ

Производство на зеленчук под пластеници во 2016: 6.606 ха
Остварено производство: 277.426 тони

Градинарско производство во заштитени простори без загревање - пластеници

Култура	Расадена површина (ха)	Очекувано производство (т)	Обрани површини (ха)	Остварено производство (т)	Просечен принос (т/ха)	Стапка на реализација (%)
Домат	1445	93.065	1.411	90.948	64	98
Компир	157	6.635	147	6.135	42	92
Благ пипер	1833	72.858	1.717	71.917	42	99
Лут пипер	45	1.767	43	1.740	40	98
Млади лукчиња	17	309	17	309	18	100
Млади кромидчиња	37	703	37	702	19	100
Зелка	2545	100.265	2.545	96.264	38	96
Тиквички	8	161	5	141	28	88
Ротквици	2	2.530	2	2.750	1.375	109
Останати култури	516	4.080	491	6.520	13	160
Вкупно:	**6.606**	**282.373**	**6.415**	**277.426**	**/**	**98**

Извор : МЗШВ

Производство на зеленчук во оранжерии во 2016: 202 ха
Вкупно производство во оранжерии: 15.484 тони

Површина и производство на градинарски култури во оранжерии

Култура	Расадена површина (ха)	Очекувано производство (т)	Обрана површина (ха)	Остварено производство (т)	Просечен принос (т/ха)	Стапка на реализација (%)
Домат	73	8000	73	8055	110	100,7
Краставица	20	2900	20	2844	142	98,1
Благ пипер	21	830	21	830	40	100,0
Зелка	43	1290	43	920	21	71,3
Кратка краставица	22	2225	21	2075	99	93,3
Останати култури	23	765	23	760	33	99,3
Вкупно	202	16010	201	15484	/	96,7

Структура на површини под пластеници, 2016

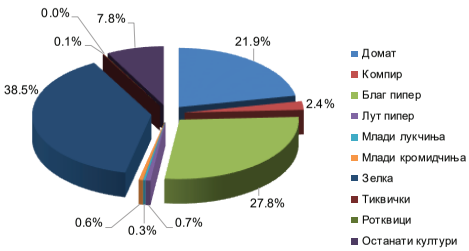

Извор : МЗШВ

Структура на површини под оранжерии, 2016

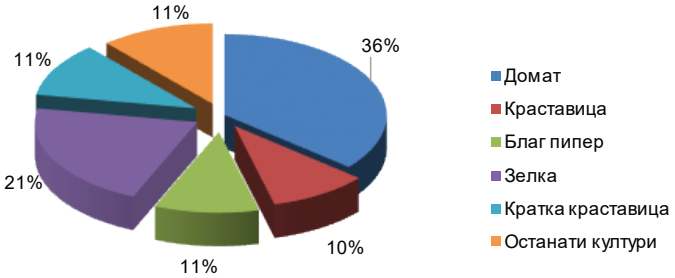

4.5 ОВОШТАРСТВО

Површини под овошни насади во 2016: 16.000 ха
Вкупно овоштарско производство: 178.000 тони

Производство на овошје во 2016, тони

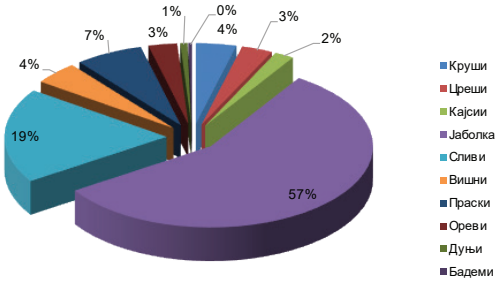

Тренд на овоштарско производство 2012 - 2016 (во 000 тони)

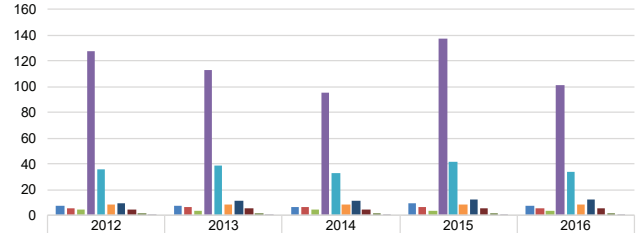

	2012	2013	2014	2015	2016
Круши	7	7	6	9	7
Череши	6	6	6	6	6
Кајсии	5	4	5	3	3
Јаболка	127	113	96	137	101
Сливи	35	39	33	41	34
Вишни	8	9	8	8	8
Праски	9	11	12	12	12
Ореви	5	5	5	6	5
Дуњи	1,2	1,3	1,1	1,4	1,3
Бадеми	0,9	0,8	0,5	0,9	0,7

4.6 ЛОЗАРСТВО И ВИНАРСТВО

Географски области-виногорја за производство на квалитетно вино: 16
Учество на винските сорти грозје во површините под лозја: 70% (белите сорти: 40%, обоени: 60%)
Најзастапени обоени вински сорти грозје: Вранец и Кратошија
Најзастапени бели вински сорти грозје: Смедеревка, Жилавка, Шардоне, Ризлинг, Совињон бел
Најзастепани сорти трпезно грозје: Афус-Али, Кардинал, Мускат Италија, Мускат Хамбург, Бело Зимско
Број на винарски визби: 74

Тренд на производство 2012 - 2016

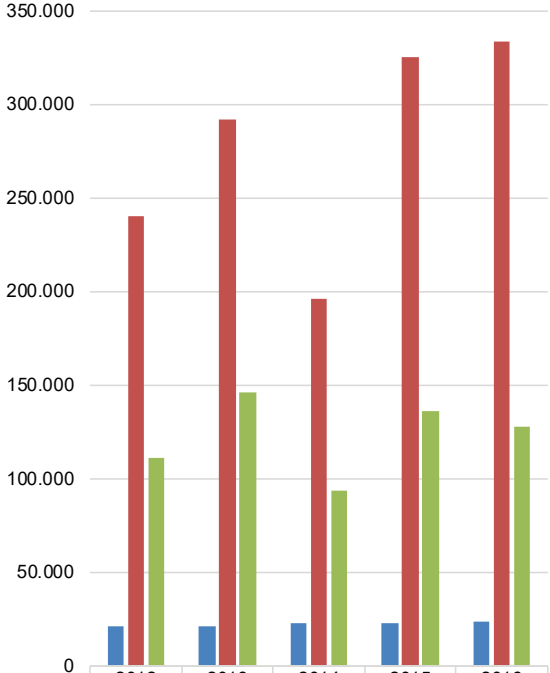

	2012	2013	2014	2015	2016
Површина (хектари)	20.948	21.109	22.726	22.918	23.192
Производство на грозје (тони)	240.461	292.075	195.888	324.769	333.319
Вино (000 литри)	110.706	146.259	93.469	136.024	127.713

*Извор: *ДЗС; ** МЗШВ*

5. СТОЧАРСТВО

Тренд во сточарството 2012 - 2016

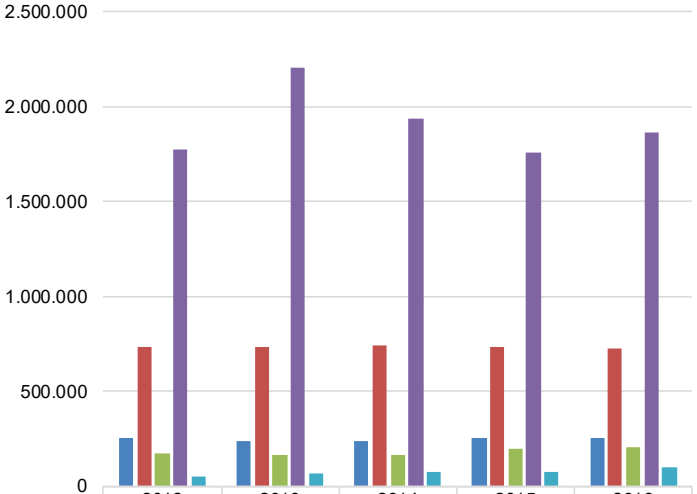

	2012	2013	2014	2015	2016
Говеда	251.240	238.333	241.607	253.442	254.768
Овци	732.338	731.828	740.457	733.510	723.295
Свињи	176.920	167.492	165.053	195.443	202.758
Живина	1.776.297	2.201.550	1.939.879	1.761.145	1.865.769
Пчели	52.897	68.294	73.868	73.960	101.669

Извор : МЗШВ Управа за ветеринарство

Расна структура на говеда: млечни раси на говеда и комбинираните раси за месо
% на молзни грла говеда: 49%
Производство на кравјо млеко, 2016: 403.044 тони
Производство на говедско месо, 2016: 3.962 тони
Расна структура на овци: Оплеменета Праменка (Овчеполски сој и Шарпланински сој), и мелези со расите Виртемберг (за месо) и Аваси (за млеко)
Производство на овчо млеко, 2016: 41.066 тони
Производство на овчо месо, 2016: 3.737 тони
Расна структура на свињи: ландрасите (белгиски, дански, шведски и германски), голем Јоркшир, Дурок
Производство на свинско месо, 2016: 12.786 тони
Производството на живинско месо, 2016: 1.509 тони
Производство на јајца, 2016: 178 милиони јајца

6. ИНДУСТРИЈА ЗА ПРЕРАБОТКА НА ЗЕЛЕНЧУК И ОВОШЈЕ

Број на правни субјекти-преработувачи регистрирани во Агенција за храна и ветеринарство: 167
Откупена количина на овошје од преработувачките капацитети, 2016: 108.213 тони
Откупена количина на зеленчук од преработувачките капацитети, 2016: околу 69.000 тони

Количество на откупено овошје, 2016

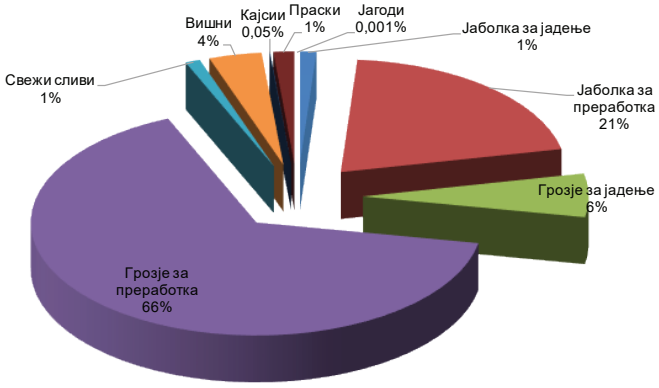

Извор на податоци: Државен завод за статистика

Количество на откупен зеленчук, 2016

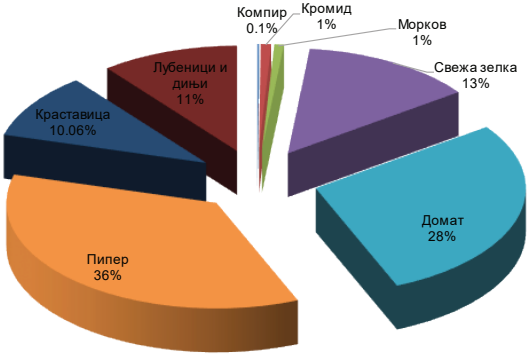

Извор на податоци: Државен завод за статистика

Преглед на преработка на овошје и зеленчук по години

Преработки од овошје и зеленчук	2012	2013	2014	2015	2016
Компоти, од еден и од повеќе видови овошје / т	-	1	-	-	-
Мешавини од сокови од овошје и зеленчук / хл	193.566	137.206	143.783	129.220	133.620
Не концентрирани сокови од друго овошје или зеленчук; неферментирани, без додаток на алкохол / хл	14.338	48.051	44.239	50.558	53.913
Сок од јаболка / хл	36.260	26.095	29.525	27.031	29.708
Други концентрирани сокови и сирупи, од овошје и зеленчук, неспомнати на друго место / хл	30.384	23.278	15.902	14.972	13.536
Пастеризиран ајвар / т	11.596	7.246	8.593	6.626	11.027
Компир, приготвен или конзервиран вклучувајќи го и чипсот (освен замрзнат, сушен, во оцет или оцетна киселина) / т	443	555	1.326	2.496	2.729
Зеленчук, замрзнат, вклучувајќи и бланширан / т	69	1.308	1.251	1.746	1.306
Пастеризирани пиперки / т	691	1.167	1.132	1.542	1.239
Пастеризирани краставички / т	758	436	1.920	1.579	916
Пастеризирано цвекло / т	673	795	1.657	967	792
Пастеризирани феферони / т	985	818	1.033	729	752
Кисела зелка, приготвена или конзервирана, освен во оцет или оцетна киселина, незамрзната / т	357	288	275	414	701
Кикиритки, приготвени или конзервирани, неспомнати на друго место / т	563	651	654	680	669
Печурки и тартуфи, приготвени или конзервирани, освен во оцет или оцетна киселина / т	1.652	1.549	1.625	1.054	659
Ѓувеч, незамрзнат / т	792	254	603	1.026	653
Овошје и овошје со јатки, неварено или варено, замрзнато / т	762	1.369	989	1.070	584
Друг зеленчук и мешан зеленчук, приготвен, освен во оцет или оцетна киселина, незамрзнат, неспомнат на друго место / т	99	143	227	193	401
Пастеризирани мешани салати / т	394	209	307	143	345
Друг пастеризиран зеленчук (грашок, боранија и сл.), овошје, овошје со јатки и други делови од растенија за исхрана, приготвени или конзервирани во оцет или оцетна киселина / т	-	56	11	18	110
Слатко / т	40	66	41	60	93
Сок од домати / хл	-	-	-	50	90
Мешан мармалад / т	-	1	10	33	55
Сушен компир во форма на брашно, гриз, снегулки, гранули и пелети / т	50	48	56	47	48
Доматно пире, концентрирано / т	-	-	-	69	36
Суво грозје / т	29	29	30	29	25
Сок од домати / т	-	-	-	5	9
Доматно пире, неконцентрирано / т	145	161	156	8	9
Ореви и слично овошје со јатки, приготвено и конзервирано, вклучувајќи и мешавини, неспомнати на друго место / т	12	19	20	1	3
ВКУПНО	**294.658**	**251.799**	**255.365**	**242.366**	**254.028**

Извор: МЗШВ

Согласно податоците на ДЗС извозот на преработки од овошје и зеленчук во 2017 година бележи зголемување за околу 7.198 тони или 24% во споредба со 2011 година .

7. ОРГАНСКО ПРОИЗВОДСТВО

Број на органски фарми и сертифицирана површина 2015 - 2016

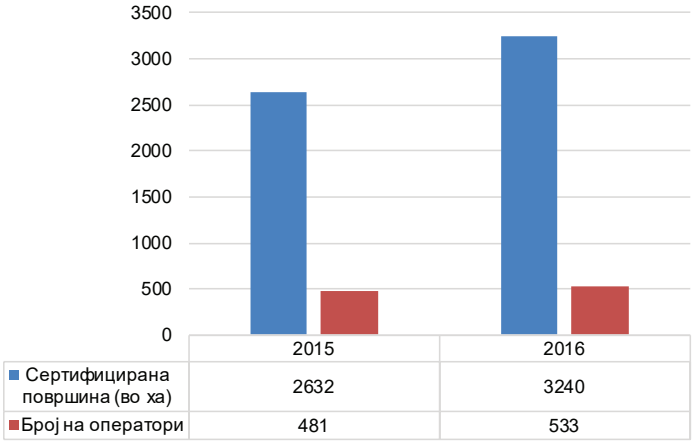

Извор: МЗШВ

Растително органско производство						
Вид/култура	**2015**			**2016**		
	Во преод (ха)	**Органско (ха)**	**Вкупно (ха)**	**Во преод (ха)**	**Органско (ха)**	**Вкупно (ха)**
житни	187,29	417,13	604,42	358,82	579,58	938,40
фуражни	231,65	745,68	977,33	209,60	539,38	748,98
индустриски	-	-	-	-	-	-
маслодајни	82,7	20,86	103,56	10,00	32,84	42,84
овошни	220,28	179,91	400,19	178,01	244,13	422,14
лозови	49,71	26,68	76,39	11,29	6,25	17,54
градинарски	42,36	41,52	83,88	53,23	39,94	93,17
угар	103,28	539,01	642,29	171,69	230,45	402,14
Сточарско органско производство						
Вид животно	**2015**			**2016**		
	во преод	**органско**	**вкупен бр.**	**во преод/ха**	**органско**	**вкупен бр.**
говеда	1.606	1.574	3.180	1.594	1.723	3.317
овци	34.243	35.764	70.007	32.577	46.087	78.664
кози	1.235	2.777	4.012	1.278	2.864	4.142

Структура на органско производство

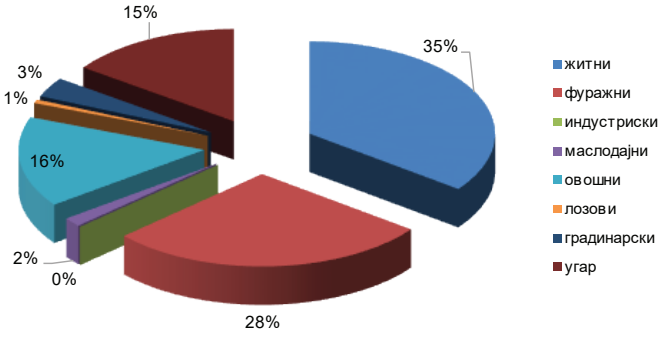

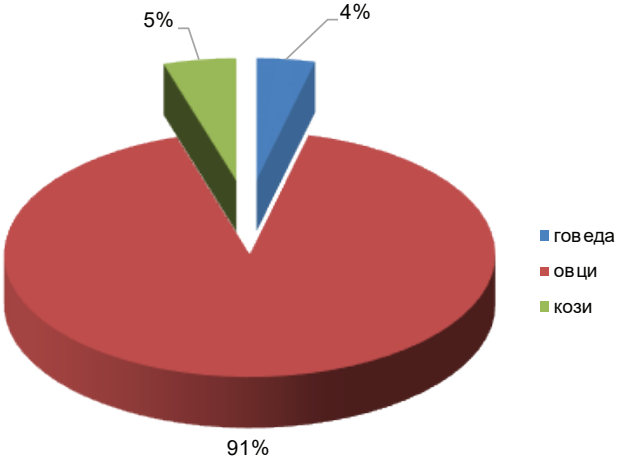

8. РИБАРСТВО

Структура на производство во рибници, 2016

Вид риба	2014	2015	2016
	Вкупно/кг.	Вкупно/кг.	Вкупно/кг.
Пастрмка	834.456	822205	1.142.840
Крап	355.442	381400	513.819
Сом	5.187	521	3.207
Јагула	3.869	794	905
Други	124.621	106005	130.953
Вкупно	**1.323.575**	**1.310.131**	**1.791.724**

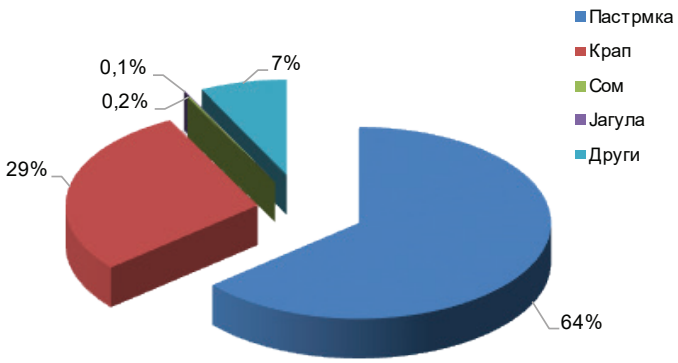

Извор Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство

9. ТРГОВИЈА СО ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ

Членка на: Светската трговска организација (СТО), Централно европскиот договор за слободна трговија – ЦЕФТА.
Учество на извозот на земјоделско-прехрамбени и рибни производи во вкупниот извоз во 2017 година: 10,7%
Учество на увозот на земјоделско-прехрамбени и рибни производи во вкупниот увоз во 2017 година: 11,1%
Најзначаен партнер во трговијата со земјоделско-прехрамбени и рибни производи: ЕУ 28

Трговска размена со земјоделско-прехрамбени и рибни производи 2012 - 2016 (милиони евра)

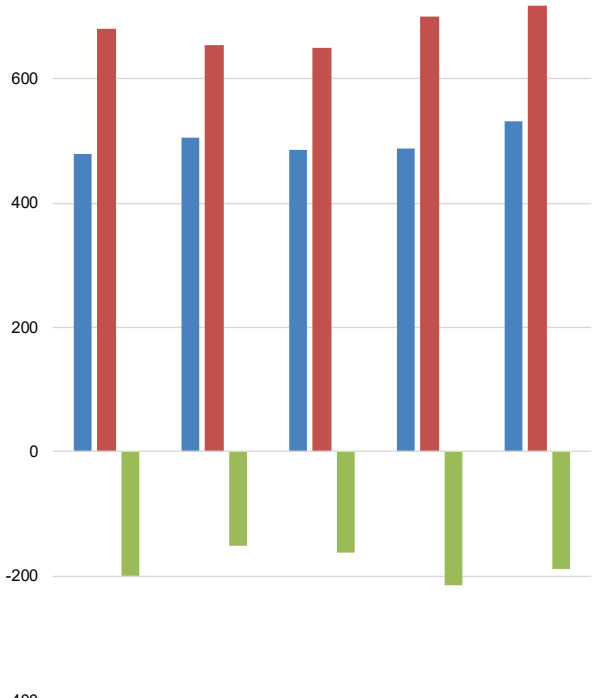

	2012	2013	2014	2015	2016
Извоз	478,93	504	486,24	486,7	530,5
Увоз	679,36	654,5	649,02	700,6	718
Трговски биланс	-200,43	-150,5	-162,78	-213,9	-187,5

Преглед на трговијата со земјоделско-прехрамбени и рибни производи по земји 2016-2017 (во милиони евра)

Ставка	Извоз				Увоз				Трговски баланс	
Земја	2015		2016		2015		2016			
	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	Вредност	Учество %	2015	2016
Албанија	21,4	4,40%	19,6	3,69%	4,1	0,60%	4,4	0,61%	17,3	15,2
Бисна и Херцеговина	27,4	5,60%	27,6	5,20%	26,7	3,80%	30,6	4,26%	0,7	-3
Србија	76,9	15,80%	73,5	13,85%	155,1	22,10%	155,8	21,70%	-78,2	-82,3
Косово	38,7	8,00%	44,2	8,33%	6,6	0,90%	5,3	0,74%	32,1	38,9
Црна Гора	12,1	2,50%	13,1	2,47%	1,1	0,20%	1,2	0,17%	11	11,9
Молдова	0,5	0,10%	0,5	0,09%	0,9	0,10%	1,1	0,15%	-0,4	-0,6
ЦЕФТА-Вкупно	**177**	**36,40%**	**178,5**	**33,65%**	**194,5**	**27,80%**	**198,4**	**27,63%**	**-17,5**	**-19,9**
ЕУ-28-Тотал	**232**	**47,70%**	**258,5**	**48,73%**	**338,8**	**48,40%**	**355,3**	**49,48%**	**-106,8**	**-96,8**
Турција	3,1	0,60%	2,4	0,45%	21,1	3,00%	23,1	3,22%	-18	-20,7
Бразил	0,3	0,10%	1,6	0,30%	35,8	5,10%	36,8	5,13%	-35,5	-35,2
САД	28,9	5,90%	33,1	6,24%	7,6	1,10%	4,9	0,68%	21,3	28,2
Останати	45,4	9,30%	56,4	10,63%	102,8	14,67%	99,5	13,86%	-57,3	-43,1
ВКУПНО, цел свет	**486,7**	**100%**	**530,5**	**100%**	**700,6**	**100%**	**718**	**100%**	**-213,9**	**-187,5**

Извор : МЗШВ

Извоз, увоз и трговски биланс на земјоделско-прехрамбени прозводи според групи на производи од Царинската тарифа за 2017 година

		ИЗВОЗ			УВОЗ			Трговски баланс
		2017			2017			2017
Тарифна ознака	Наименување	Количина во тони	Вредност во 1.000 ЕУР	учество %	Количина во тони	Вредност во 1.000 ЕУР	учество %	
01	Живи животни	1.249	2.264	0,4%	713	3.097	0,4%	-834
02	Месо и други кланични производи за јадење	2.825	10.945	2,0%	63.937	106.964	14,1%	-96.019
03	Риби, черупкари, мекотелци и други водни без'рбетници	867	2.355	0,4%	5.884	12.375	1,6%	-10.020
04	Млеко и производи од млеко, живински птичји јајца, природен мед	10.672	9.521	1,8%	34.491	45.874	6,0%	-36.353
05	Производи од животинско потекло на друго место неспоменати	134	178	0,0%	1.412	1.947	0,3%	-1.769
06	Живи дрвја и други растенија, луковици, корења, сечено цвеќе	7.105	14.653	2,7%	12.017	7.559	1,0%	7.094
07	Зеленчук, корења и грутки за јадење	134.964	60.049	11,2%	34.713	17.357	2,3%	42.692
08	Овошје и јатчесто овошје, кори од агруми или од дињи и лубеници	108.518	42.601	7,9%	64.657	42.165	5,5%	436
09	Кафе, чај, мате-чај и мирудии	1.616	3.988	0,7%	9.366	26.811	3,5%	-22.823
10	Жита	27.351	6.175	1,2%	163.952	30.212	4,0%	-24.037
11	Производи на мелничката индустрија, слад, скроб, инулин, глутен од пченица	1.395	828	0,2%	75.024	21.154	2,8%	-20.326
12	Маслодајни семиња и плодови, индустриски или медицински растенија	8.788	4.122	0,8%	15.301	18.142	2,4%	-14.020

13	Шелак, гуми, смоли и други растителни сокови и екстракти	50	346	0,1%	167	1.981	0,3%	-1.635
14	Растителни материјали за плетарство	0	0	0,0%	181	48	0,0%	-48
15	Маснотии и масла од животинско или растително потекло и производи од нивно разлагање	7.630	6.304	1,2%	56.113	50.237	6,6%	-43.933
16	Преработки од месо, риби, черупкари или мекотелци	5.512	11.001	2,1%	12.131	34.273	4,5%	-23.272
17	Шеќер и производи од шеќер	3.676	7.907	1,5%	103.330	45.696	6,0%	-37.789
18	Какао и производи од какао	4.707	10.778	2,0%	12.387	42.195	5,6%	-31.417
19	Производи врз база на жита, брашно, скроб или млеко, слатки производи	37.594	66.177	12,3%	26.267	47.092	6,2%	19.086
20	Производи од зеленчук, од овошје, од јатчесто овошје	37.215	47.632	8,9%	22.757	31.433	4,1%	16.199
21	Разни производи за исхрана	12.409	22.789	4,2%	21.617	67.647	8,9%	-44.859
22	Пијалаци, алкохоли и оцет	103.799	59.290	11,1%	68.869	38.314	5,0%	20.976
23	Приготвена храна за животни	6.579	811	0,2%	70.926	24.883	3,3%	-24.073
24	Тутун и производи за замена за тутун	29.900	139.155	26,0%	7.486	37.550	4,9%	101.604
Други земјоделски производи над 24 Глава од Царинска тарифа		4.563	6.362	1,2%	2.904	4.831	0,6%	1.531
Вкупно Извоз и Увоз на земјоделско-прехранбени производи со ЦЕЛ СВЕТ		**559.118**	**536.230**	**100%**	**886.604**	**759.839**	**100%**	**-223.608**

Извор на податоци: ДЗС
Обработка: МЗШВ

10.ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РУРАЛНИОТ РАЗВОЈ

Реализирана буџетска поддршка на земјоделството, милиони евра

	2011	2012	2013	2014	2015
МЕРКИ ЗА ПАЗАРНА И ДИРЕКНА ПОДДРШКА НА ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ	**60,2**	**81,4**	**88,8**	**103,5**	**102,1**
Мерки за пазарна поддршка	2,4	3,1	0,7	0,5	-
Мерки за директна поддршка на производителите	57,8	78,3	88,1	103,0	102,1
СТРУКТУРНИ МЕРКИ И МЕРКИ ЗА РУРАЛЕН РАЗВОЈ	**11,6**	**16,0**	**12,5**	**16,3**	**20,9**
Подобрување на конкурентноста на земјоделско-прехрамбениот сектор	10,1	14,8	11,0	6,7	19,7
Обезбедување еколошка и социјална корист	1,4	1,0	0,4	0,8	0,0
Поддршка на руралната економија и популација	0,1	0,2	1,0	8,8	1,1
Други мерки за рурален развој	0,0	0,1	-	-	-
ДРУГИ МЕРКИ ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО	**7,3**	**7,4**	**8,0**	**9,4**	**8,8**
Истражување, развој, советодавни и експертски услуги	0,9	1,2	1,2	1,5	1,3
Безбедност на храна и контрола на квалитет	5,5	5,2	5,6	6,1	6,2
Други мерки на општа поддршка	0,9	1,0	1,2	1,8	1,3
ВКУПНА БУЏЕТСКА ПОДДРШКА НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО	**79,2**	**104,9**	**109,3**	**129,2**	**131,8**

Извор: Volk et al (2017), Monitoring of agricultural policy developments in the Western Balkan countries, European Commission, JRC, (ажурирани податоци февруари 2018)